

KONTINUIRANO STRUČNO USAVRŠAVANJE / OBUKE (KSUO) U PREDUZEĆIMA U 2020.

Obaveza davanja podataka temelji se na članu 26, a kaznene odredbe za odbijanje davanja podataka ili davanje nepotpunih i netačnih podataka na članu 52 Zakona o zvaničnoj statistici („Službeni glasnik RS“, broj 104/09).
Podaci će biti korišćeni isključivo u statističke svrhe i neće biti objavljivani kao pojedinačni.

Poštovani,

Istraživanje o stručnom osposobljavanju u poslovnim subjektima u 2020. godini sprovodi se radi prikupljanja podataka o učešću zaposlenih lica u stručnim obukama koje poslovni subjekti organizuju za svoje zaposlene. Trajno strukovno osposobljavanje deo je primene strategija celoživotnog učenja koje se smatra osnovom ekonomije utemeljene na znanju. Ulaganje preduzeća u usavršavanje zaposlenih pokazatelj je spremnosti preduzeća da odgovori na rastuće zahteve globalnog tržišta.

Vaša iskustva u oblasti stručnog usavršavanja zaposlenih su nam veoma značajna, zato Vas molimo da se odazovete istraživanju i date odgovore na pitanja iz upitnika.

Podatke koji su potrebni za ovo istraživanje obezbeđuju: rukovodilac kadrovske službe / službe za ljudske resurse, uz pomoć zaposlenih u računovodstvu (finansijama) ili neko drugo nadležno lice koje može dati potpune odgovore.

Istraživanje se sprovodi na osnovu Zakona o zvaničnoj statistici („Službeni glasnik RS“, broj 104/09) i Odluke o Programu zvanične statistike za period od 2021. do 2025. godine i koristiće se isključivo za statističke svrhe.

Hvala Vam na saradnji.

Podaci o izveštajnoj jedinici

a) Poslovno ime

b) Matični broj

Matični broj

c) Pretežna delatnost

(grupa KD 2010)

d) Adresa: Grad/opština

Naselje/mesto

Ulica i kućni broj

Telefon

Elektronska pošta

Uputstvo za popunjavanje upitnika

- **Pitanja u ovom upitniku se odnose na period od 1. januara do 31. decembra 2020. godine** (osim ako u pitanju nije drugačije navedeno).
- **POTREBNO JE DATI ODGOVOR NA SVAKO PITANJE!** Ako se za neko od pitanja ne zna tačan odgovor, treba dati najbolji mogući odgovor prema proceni lica koje daje podatke.
- Molimo Vas da detaljno pročitate svako pitanje i posebno obratite pažnju na objašnjenja ili primere ispod pitanja.
- U zavisnosti od pitanja, odgovore treba označiti/čekirati, zaokružiti ili upisati u za to predviđenu kućicu.
- **Ako u nekoj kategoriji/pitanju Vaše preduzeće nije imalo troškove/zaposlene i sl., onda OBAVEZNO treba upisati 0 (nulu).**

A. Podaci o poslovnom subjektu

A2. Ukupan broj zaposlenih lica¹⁾ u poslovnom subjektu

	Broj zaposlenih lica		
	ukupno	muškarci	žene
Na dan 31. decembra 2020.			
Prosečan broj tokom godine			

¹⁾ Ukupan broj zaposlenih lica – uključuje lica zaposlena na osnovu ugovora o radu sa punim ili kraćim od punog radnog vremena, što uključuje: vlasnike preduzeća, partnere koji redovno rade u preduzeću, neplaćene porodične radnike, sezonske radnike, lica koja rade od kuće, lica koja su plaćena iako rade van preduzeća (npr. trgovački predstavnici, dostavljači, službe za održavanje i popravke), lica odsutna kraće vreme (npr. na bolovanju, plaćenom odsustvu ili posebnom odsustvu). Ovde **ne treba uključiti** sve koji rade u preduzeću / za preduzeće, a platu im isplaćuje druga firma, lica odsutna duže vreme i ona koja nisu plaćena tokom celog referentnog perioda (npr. trudničko/porodiljsko bolovanje), kao i lica koja su na stručnoj praksi.

A4. Koliko su ukupno sati²⁾ u 2020. radili svi zaposleni u preduzeću?

Ukupno sati

²⁾ Ukupan broj radnih sati odnosi se na ukupan broj stvarno odrađenih sati svih zaposlenih (osim istraživača, tj. lica koja imaju ugovor o stažiranju). Ukupan broj radnih sati uključuje vreme tokom uobičajenih radnih smena (u preduzeću ili radom na daljinu), prekovremeno odrađene sate, vreme provedeno u pripravnosti kao i vreme tokom kojeg nije bilo rada (ali za koje je izvršeno plaćanje) i vreme koje se odnosi na kratke periode, uključujući pauze za kafu, a isključuje vreme provedeno na plaćenom odsustvu, plaćene državne praznike, plaćeno bolovanje i plaćene pauze za ručak.

A5. Koliki su ukupni troškovi rada³⁾ svih zaposlenih lica u preduzeću u 2020.?

Ukupni troškovi u RSD

³⁾ Ukupni troškovi rada predstavljaju zbir svih direktnih i indirektnih troškova poslodavca za zaposlene (osim istraživača, tj. lica koja imaju ugovor o stažiranju) i uključuju sredstva za zaposlene (plate, bonuse i dodatke, isplate za neradne dane, naknade u naturi, zakonske doprinose za socijalno i penzijsko osiguranje i druge socijalne izdatke koje plaća poslodavac, troškove stručnog osposobljavanja, poreze i ostale troškove rada). Ovde nisu uključene subvencije na rad.

A. Strategije kontinuiranog stručnog usavršavanja / obuka

Kontinuirano stručno usavršavanje (KSUO) je način obuke čija je primarna svrha sticanje novih kompetencija ili razvoj i poboljšanje postojećih, a preduzeće ih delimično ili u potpunosti finansira za svoje zaposlene. Aktivnosti KSUO moraju se planirati unapred i moraju biti organizovane sa tačno određenim ciljem učenja (npr. isplanirano je održavanje kursa prezentovanja sa ciljem da zaposlene obuču za samostalno pripremanje i održavanje prezentacija). Slučajno učenje i svako učenje koje se sprovodi neplanski i bez specifičnog cilja ne spada u kontinuirano stručno usavršavanje i obuku. Istraživači, tj. zaposleni koji imaju ugovor o stručnoj praksi, ne ulaze u okvir kontinuiranog usavršavanja i obuke.

A8. Postoji li u preduzeću određena osoba ili odeljenje odgovorno za organizaciju kontinuiranog stručnog usavršavanja i obuke zaposlenih?

- a) Da   b) Ne

A9. Da li vaše preduzeće redovno procenjuje potrebe za određenim kvalifikacijama, veštinama i sposobnostima u preduzeću?

(„Redovno“ se odnosi na nekoliko godina unazad i sledećih nekoliko godina.)

- a) Ne
b) Da, ali ne redovno, uglavnom pri promeni zaposlenih
c) Da, takvo procenjivanje je deo celokupnog procesa planiranja u preduzeću

A10. Da li vaše preduzeće preduzima sledeće aktivnosti kao odgovor na buduće potrebe za određenim kvalifikacijama, veštinama i sposobnostima?

		Da	Ne
a)	Kontinuirano usavršavanje i obuka trenutno zaposlenih		
b)	Zapošljavanje novih radnika s odgovarajućim kvalifikacijama, veštinama i sposobnostima		
c)	Zapošljavanje novih radnika u kombinaciji sa obukom trenutno zaposlenih		
d)	Reorganizaciju preduzeća kako bi se bolje iskoristile postojeće veštine i sposobnosti zaposlenih (u skladu sa budućim potrebama)		

A12. Koje se kompetencije i veštine smatraju najvažnijim za razvoj vašeg preduzeća, u sledećih nekoliko godina?

Označite najvažnije veštine (najmanje jednu a najviše tri – kategorije od „a“ do „l“)

- a) Opšte informatičke veštine (korišćenje računara i interneta, obrada teksta, upotreba tabelarnih kalkulacija)
- b) Stručne informatičke veštine (npr. programiranje, kreiranje internet stranica)
- c) Veština upravljanja (planiranje i upravljanje aktivnostima drugih)
- d) Veštine povezane s timskim radom
- e) Veštine postupanja s korisnicima
- f) Veštine rešavanja problema
- g) Administrativne veštine (npr. fakturisanje, organizacija vremena)
- h) Znanje stranih jezika
- i) Tehničke, praktične veštine, kao i one potrebne za određeni posao (npr. upravljanje postrojenjem, prodaja proizvoda)
- j) Veštine usmene i pisane komunikacije (npr. držanje govora i prezentacija, čitanje opsežnih dokumenata)
- k) Veštine računanja i/ili čitanja i pisanja (pismenost i numerička pismenost – primena jednostavnih aritmetičkih operacija)
- l) Neke druge aktivnosti koje nisu navedene
- m) Ne znam

A13. Da li se planiranje kontinuiranih obuka u preduzeću obično reguliše pisanim planom ili programom obuke?

- a) Da   b) Ne

A14. Da li vaše preduzeće ima godišnji budžet za obuke, koji uključuje stavku za kontinuirano usavršavanje i obuku?

- a) Da   b) Ne

A15. Da li vaše preduzeće ima neki pisani sporazum sa socijalnim partnerima⁵⁾ na nacionalnom, regionalnom ili sektorskom nivou, koji omogućava sprovođenje kontinuiranog usavršavanja i obuke?

- a) Da   b) Ne

⁵⁾ Socijalni partneri su organizacije koje predstavljaju poslodavce i zaposlene (unije poslodavaca i sindikati). Socijalni partneri redovno pregovaraju na nacionalnom i sektorskom nivou i sklapaju kolektivne ugovore. Kolektivni ugovori obično regulišu plate i uslove rada. Kolektivni ugovori mogu regulisati i omogućivati kontinuirane obuke, kao što su sektorska i nacionalna finansiranja obuke/usavršavanja, mere za zapošljavanje, mere za stručno usavršavanje i usavršavanje zaposlenih starije dobi.

A16. a) Da li su u vašem preduzeću predstavnici zaposlenih/njihova udruženja⁶⁾, uključeni u proces upravljanja kontinuiranim usavršavanjem i obukom?

- a) Da   b) Ne   c) Ne postoje udruženja

⁶⁾ To su udruženja u preduzeću koja predstavljaju radnike i funkcionišu na lokalnom nivou preduzeća kao dopuna udruženjima na sektorskom i nacionalnom nivou.

Ako je odgovor na A16 a. Da, pređite na pitanje A16.b)

A16. b) U koje aspekte procesa upravljanja kontinuiranim usavršavanjem i obukom su udruženja zaposlenih obično uključena?

Aspekti procesa upravljanja KSUO-om		Da	Ne
a)	Određivanje ciljeva usavršavanja/obuke		
b)	Određivanje kriterijuma za izbor učesnika i/ili ciljane grupe koja bi trebala da učestvuju u KSUO		
c)	Oblik/vrsta aktivnosti usavršavanja/obuke (spoljni/interni kursevi; drugi oblici obuke, npr. vođeno osposobljavanje na radnom mestu)		
d)	Sadržaj usavršavanja/obuke		
e)	Budžet za usavršavanje/obuku		
f)	Izbor spoljnih pružaoca usluga usavršavanja/obuke		
g)	Evaluacija/ocena rezultata usavršavanja/obuke		

B. Karakteristike kontinuiranog usavršavanja i obuke

Ovaj deo upitnika bavi se aktivnostima kontinuiranog stručnog usavršavanja (KSUO) za osobe zaposlene u preduzeću. Kriterijumi za kvalifikovano KSUO su sledeći:

- Obuka mora biti unapred planirana.
- Obuka mora biti organizovana ili podržana u cilju učenja.
- Obuka mora biti u potpunosti ili bar delimično finansirana od strane preduzeća.

B1. Da li je vaše preduzeće tokom 2020. godine organizovalo bilo interne bilo spoljne seminare/kurseve kontinuiranog usavršavanja i obuke za zaposlene?

Seminari/kursevi kontinuiranog usavršavanja i obuke najčešće su jasno odvojeni od aktivnog radnog mesta, odnosno učenje se organizuje na mestima posebno određenim za učenje – učionicama ili centrima za obuku. Za njih je svojstven visok stepen organizacije (određeno je vreme, mesto i sadržaj), obavlja ih instruktor/predavač ili institucija koja sprovodi obuku, a sadržaj je prilagođen grupi polaznika. Razlikuju se dve vrste seminara kontinuiranog usavršavanja/obuke: interni i spoljni seminari/kursevi.

Seminari/kursevi su organizovani kao:		Da	Ne
a)	Interni Kursevi koji su uglavnom osmišljeni u preduzeću i njima upravlja samo preduzeće		
b)	Spoljni Kursevi koje uglavnom osmišljavaju i njima upravljaju organizacije van preduzeća		

B2. Da li je vaše preduzeće organizovalo neke druge oblike kontinuiranog usavršavanja i obuke u 2020?

Drugi oblici kontinuiranog usavršavanja i obuke obično su povezani s aktivnim radom i radnim mestom, ali mogu uključivati i učešće na konferencijama, trgovačkim sajmovima i slično radi učenja. Za njih je svojstven određeni stepen samoorganizacije (vreme, mesto i sadržaj) pojedinačnog polaznika ili grupe polaznika. Sadržaj je često prilagođen pojedinačnim potrebama na radnom mestu

Aspekti procesa upravljanja KSUO-om		Da	Ne
a)	Planirano sprovođenje vođenog osposobljavanja na radnom mestu u 2020. Odnosi se na planirane periode usavršavanja/obuke, uputstva ili praktično iskustvo stečeno na radnom mestu korišćenjem uobičajenih radnih alata, bilo na neposrednom radnom mestu bilo u radnom okruženju. Obuku organizuje i/ili inicira poslodavac. Prisutan je instruktor, obuka je individualna ili se sprovodi u malim grupama. Ako je odgovor DA, označite koliko je lica učestvovalo u tome: 1. manje od 10% ukupno zaposlenih 2. od 10 do 49% ukupno zaposlenih 3. 50% ili više ukupno zaposlenih		
Rotiranje na radnom mestu, razmena, studijske posete u 2020.		Da	Ne
b)	Rotiranje na radnom mestu unutar preduzeća i razmena s drugim preduzećima jesu „drugi” oblici kontinuiranog usavršavanja/obuke samo ako su te mere unapred planirane s primarnim ciljem razvijanja veština uključenih radnika. Premeštaj radnika s jednog posla na drugi koji nisu deo planiranog razvojnog programa treba isključiti. Ako je odgovor DA, označite koliko je lica učestvovalo u tome: 1. manje od 10% ukupno zaposlenih 2. od 10 do 49% ukupno zaposlenih 3. 50% ili više ukupno zaposlenih		

Planirane obuke kroz konferencije, radionice, trgovački sajmovi i predavanja u 2020.		Da	Ne
c)	Učešće na ovim događajima se smatra usavršavanjem/obukom samo ako su planirana unapred i ako je primarni cilj zaposlenog lica koje se prijavilo bilo obuka ili učenje.		
	Ako je odgovor DA, označite koliko je lica učestvovalo u tome:		
	1. manje od 10% ukupno zaposlenih 2. od 10 do 49% ukupno zaposlenih 3. 50% ili više ukupno zaposlenih		
Planirano učestvovanje u krugovima učenja		Da	Ne
d)	Krugovi za učenje su grupe zaposlenih lica koje se redovno okupljaju sa primarnim ciljem da saznaju više o uslovima radne organizacije, radnim procesima i radnim mestima. Smatraju se oblicima kontinuiranog usavršavanja/obuke samo ako je učenje primarni cilj zaposlenih koji ih pohađaju.		
	Ako je odgovor DA, označite koliko je lica učestvovalo u tome:		
	1. manje od 10% ukupno zaposlenih 2. od 10 do 49% ukupno zaposlenih 3. 50% ili više ukupno zaposlenih		
Planirano samostalno učenje/e-učenje		Da	Ne
e)	Samostalno učenje obuhvata slučajeve gde se pojedinac uključuje u planiranu aktivnost učenja u kojoj on sam određuje vreme i mesto usavršavanja/obuke. Može obuhvatati korišćenje raznih medija i metoda učenja – internet, učenje na daljinu, e-učenje, itd. Takođe, može se sprovoditi u privatnom, javnom ili radnom okruženju. Najvažnije je da učenje mora biti planirana aktivnost. Jednostavno pretraživanje interneta na nestrukturisan način treba isključiti.		
	Ako je odgovor DA, označite koliko je lica učestvovalo u tome:		
	1. manje od 10% ukupno zaposlenih 2. od 10 do 49% ukupno zaposlenih 3. 50% ili više ukupno zaposlenih		

B3. Da li je preduzeće za svoje zaposlene obezbedilo seminare/kurseve kontinuiranog usavršavanja i obuke u prethodnoj godini (2019)?

- a) Da   b) Ne   c) Nije primenjivo (preduzeće nije postojalo)

B4. Da li je preduzeće za svoje zaposlene obezbedilo neke druge oblike kontinuiranog usavršavanja i obuke u prethodnoj godini (2019)?

- a) Da   b) Ne   c) Nije primenjivo (preduzeće nije postojalo)

B5. Da li je preduzeće u 2020. dalo doprinos (uplatilo sredstva) zajedničkim/uzajamnim ili nekim drugim fondovima za obuke, i da li je koristilo sredstva ili uplate iz takvih fondova ili drugih izvora namenjenih podsticaju ovakvih obuka?

		Da	Ne	Iznos u RSD
a)	Doprinosi za aktivnosti kontinuiranog usavršavanja i obuke Troškovi doprinosa koje je preduzeće dalo kolektivnim aranžmanima finansiranja putem vladinih i posredničkih organizacija (npr. uplaćivanje sredstava u zajednički fond, koji može biti nacionalni, regionalni ili se može odnositi na granu delatnosti preduzeća)			
b)	Korišćenje sredstava za aktivnosti kontinuiranog usavršavanja i obuke Korišćenje finansijske pomoći države i drugih izvora (npr. sredstva iz regionalnih ili nacionalnih fondove, podsticaji iz EU fondova, državni podsticaji, poreske olakšice, uplate drugih organizacija za korišćenje resursa za usavršavanje/obuku koje je razvilo preduzeće ili za seminare koje je preduzeće obavilo za druge organizacije).			

Ako je odgovor na pitanje B5. b) Da → Pređite na pitanje B6.

Ako je odgovor na pitanje B5. b) Ne → Pređite na pitanje C1.

B6. Da li je vaše preduzeće koristilo navedene podsticaje radi obezbeđivanja kontinuiranog usavršavanja i obuke u 2020. godini?

		Da	Ne
a)	Poreski podsticaji (smanjenje poreske osnovice, oslobađanje od poreza, poreski odbici, poreske olakšice, odlaganje plaćanja poreza)		
b)	Korišćenje sredstava iz fondova za usavršavanje/obuku (državni, regionalni, sektorski)		
c)	Subvencije iz EU		
d)	Državne subvencije		
e)	Drugi izvori (npr. privatne fondacije, prihod od korišćenja sopstvenih resursa za usavršavanje/obuku, prihodi od korišćenja sopstvenih obrazovnih resursa i omogućavanje obuke spoljnim korisnicima)		

C. Učesnici, teme, pružaoci usluga i troškovi seminara/kurseva kontinuiranog usavršavanja i obuka

(Na pitanja iz ovog poglavlja odgovaraju preduzeća koja su u 2020. omogućila svojim zaposlenim učestvovanje na seminarima/kursevima KSUO, tj. ona koja su na pitanja B1a) ili B1b) odgovorila sa „Da“.)

C1. Koliko je zaposlenih u preduzeću učestvovalo u jednom ili više seminara/kurseva kontinuiranog usavršavanja i obuka (bilo unutrašnjim ili spoljnim) u 2020. godini?

Swako lice se broji **samo JEDNOM**, bez obzira na broj seminara/kurseva u kojima je učestvovalo.

Ukupno	Muškarci	Žene

C3. Koliko je ukupno plaćenog radnog vremena⁹⁾ (u satima) potrošeno na sve seminare/kurseve kontinuiranog usavršavanja i obuke, prema podeli na interne ili spoljne seminare/kurseve u 2020.?

⁹⁾ **Plaćeno radno vreme** (u satima) potrošeno na seminare/kurseve KSUO je ukupno vreme koje su učesnici potrošili na sve KSUO seminare/kurseve tokom 2020. godine. Broj sati potrošenih na seminare/kurseve KSUO pokrivaju samo stvarno potrošeno vreme na usavršavanje i samo vreme koje je zaposleni potrošio u okviru svog plaćenog radnog vremena (tj. u vreme kada je učesnik bio na obuci, uobičajeno bi radio). Treba isključiti vreme između seminara kada je učesnik normalno radio i vreme koje je potrošio za odlazak na obuku. Npr. ako seminar traje jednu nedelju, uključeno je samo vreme koje je stvarno potrošeno na seminar ili rad na materijalu vezanom za obuku. Ako lice pohađa seminar jedanput nedeljno u više nedelja, taj jedanput nedeljno treba sabrati, a ostale dane kada je osoba radila treba isključiti.

Ukupno na sve seminare (broj sati)	Interni seminare/kursevi (broj sati)	Spoljni seminare/kursevi (broj sati)

C4. Neki kursevi o zaštiti zdravlja i bezbednosti na radnom mestu obično su obavezni za zaposlene i trebalo bi da se redovno organizuju. Koliko je procentualno sati potrošeno na takve kurseve u 2020. u odnosu na ukupan broj sati plaćenog radnog vremena koje je potrošeno na kurseve kontinuiranog usavršavanja i obuke?

		Procentat sati u 2020.
a)	Obavezni kursevi o zaštiti zdravlja i bezbednosti na radnom mestu	
b)	Bilo koji drugi seminar/kurs KSUO	
	100% = ukupno plaćeno vreme utrošeno na seminare/kurseve KSUO	100%

C5. Koje su veštine/kompetencije za koje su organizovani seminari/kursevi kontinuiranog usavršavanja i obuke u 2020. bile najvažnije ako se ima u vidu broj sati utrošenih na njih?

Potrebno je označiti najmanje jednu a najviše tri kategorije od „a“ do „l“.

- a) Opšte informatičke veštine (korišćenje računara i interneta, obrada teksta, upotreba tabelarnih kalkulacija)
- b) Stručne informatičke veštine (npr. pisanje programa, kreiranje internet stranica)
- c) Veština upravljanja (planiranje i upravljanje aktivnostima drugih)
- d) Veštine povezane s timskim radom
- e) Veštine postupanja s korisnicima
- f) Veštine rešavanja problema
- g) Administrativne veštine (npr. fakturisanje, organizacija vremena)
- h) Znanje stranih jezika
- i) Tehničke, praktične veštine, kao i veštine potrebne za određeni posao (npr. upravljanje strojem, prodaja proizvoda)
- j) Veštine pisane i usmene komunikacije (npr. držanje govora i prezentacija, čitanje opsežnih dokumenata)
- k) Veštine računanja i/ili čitanja i pisanja (pismenost i numerička pismenost – primena jednostavnih aritmetičkih operacija)
- l) Nešto drugo što nije navedeno

C6. Ko su bili najvažniji pružaoci usluga spoljnih seminara/kurseva kontinuiranog usavršavanja i obuke koje je preduzeće angažovalo u 2020.?

Potrebno je označiti najmanje jednu a najviše tri kategorije od „a“ do „g“.

- a) Škole, visoke strukovne škole i druge visoke škole, univerziteti
- b) Javne ustanove za usavršavanje/obuku (koje osniva ili finansira država; npr. centri za obrazovanje odraslih)
- c) Privatna preduzeća za stručno usavršavanje
- d) Privatna preduzeća kojima stručno usavršavanje nije glavna delatnost (npr. dobavljači opreme ili matične/srodne firme)
- e) Unije poslodavaca, privredne komore, sektorska veća
- f) Sindikati
- g) Ostali pružaoci usluga stručnog usavršavanja

C7. Koliki su bili troškovi preduzeća za organizovanje seminara/kurseva kontinuiranog usavršavanja i obuke u 2020.?

(U izuzetnim slučajevima, kada preduzeće ne može ili nije u mogućnosti da ustanovi pregled troškova korišćenjem dole navedenog okvira, troškovi se mogu navesti kao ukupna suma troškova pod stavkom e).

Troškovi KSUO	Da	Ne	Iznos (u RSD)
a) Naknade i plaćanja za seminare/kurseve za zaposlene Plaćanja izvršena spoljnim organizacijama za organizaciju seminara, uključujući naknade za seminare/kurseve, troškove ocenjivača i ispitivača i troškove spoljnih medijatora koji su unajmljeni kao podrška interno organizovanim seminarima.			
b) Putni troškovi i dnevnice Troškovi putovanja i dnevnica učesnika usavršavanja/obuke.			
c) Troškovi rada internih medijatora/voditelja seminara Troškovi rada osoblja sopstvenog centra za usavršavanje/obuku i drugog osoblja u potpunosti ili delimično uključenog u organizaciju i vođenje seminara/kursa.			
d) Troškovi centra za usavršavanje/obuku, prostorija za obuku ili posebnih učionica unutar preduzeća u kojima se sprovode seminari/kursevi i troškovi za nastavne materijale za seminare/kurseve Godišnja amortizacija za učionice i opremu, tekući troškovi centra za usavršavanje/obuku ili drugih prostora i troškovi za nastavni materijal.			
e) Ako niste u mogućnosti da date pojedinačne iznose troškova, molimo Vas da navedete procenu ukupnih navedenih troškova. Zbir ukupnih troškova (a + b + c + d)			

D2. Kvalitet i rezultati kontinuiranog usavršavanja i obuke

(Na pitanja iz ovog poglavlja odgovaraju preduzeća koja su u 2020. omogućila svojim zaposlenima učestvovanje u seminarima/kursevima ili nekim drugim oblicima KSUO, tj., ona koja su na pitanja B1a), B1b) ili B2a), B2b), B2c), B2d) ili B2e) odgovorila sa „Da“.)

D2a. Da li vaše preduzeće vrši ocenu rezultata/ishoda aktivnosti kontinuiranog usavršavanja i obuke?

- a) Da, ocenjuju se sve aktivnosti kontinuiranog usavršavanja i obuke. → Pređite na pitanje D2b.
- b) Da, ocenjuju se neke aktivnosti kontinuiranog usavršavanja i obuke. → Pređite na pitanje D2b.
- c) Ne, dovoljna je potvrda o učestvovanju. → Pređite na pitanje D3.

D2b. Da li se rezultati/ishodi aktivnosti kontinuiranog usavršavanja i obuke ocenjuju na sledeći način?

		Da	Ne
a)	Dobijanje sertifikata nakon pismenog ili usmenog testa		
b)	Evaluacija zadovoljstva učesnika		
c)	Ocena ponašanja ili radnog učinka učesnika u vezi s ciljevima usavršavanja/obuke		
d)	Merenje uticaja usavršavanja/obuke na rezultate rada odgovarajućih službi ili preduzeća u celini		
e)	Ostalo		

D3. Ograničavajući faktori za sprovođenje kontinuiranog usavršavanja i obuke u 2020.

(Na pitanja iz ovog poglavlja odgovaraju preduzeća koja su u 2020. omogućila svojim zaposlenima učestvovanje u seminarima/kursevima ili nekim drugim oblicima KSUO, tj., ona koja su na pitanja B1a), B1b) ili B2a), B2b), B2c), B2d) ili B2e) odgovorila sa „Da“.)

D3. Da li su neki od navedenih faktora ograničavali sprovođenje seminara/kurseva ili drugih oblika kontinuiranog usavršavanja i obuke u vašem preduzeću u 2020.?

Ograničavajući faktori:	Da	Ne
a) Pruženi nivo usavršavanja/obuke odgovarao je potrebama preduzeća (nije bilo ograničavajućih faktora)		
b) Opređenije preduzeća je zapošljavanje lica sa potrebnim kvalifikacijama, veštinama i kompetencijama.		
c) Teškoće u proceni potrebe za usavršavanjem/obukom u preduzeću		
d) Manjak ponude odgovarajućih seminara/kurseva KSUO na tržištu		
e) Visoki troškovi KSUO		
f) Veća usredsređenost preduzeća na učenje kroz rad ¹¹⁾ nego na KSUO		
g) Znatni napori uloženi su u KSUO u prethodnim godinama		
h) Velika opterećenost zaposlenih poslom i nedovoljno vremena za učestvovanje u KSUO		
i) Drugi razlozi		

¹¹⁾ Učenje kroz rad (UKR) – dualno obrazovanje je organizovan proces tokom koga učesnici, pod rukovodstvom i nadzorom instruktora u realnom radnom okruženju kod poslodavca, stiču kompetencije neophodne za efikasan i produktivan rad u određenom zanimanju ili grupi zanimanja.

E. Razlozi za neodržavanje seminara/kurseva ili drugih oblika kontinuiranog usavršavanja i obuke u toku 2020.

(Na pitanja iz ovog poglavlja odgovaraju preduzeća koja u 2020. nisu omogućila svojim zaposlenima učestvovanje u seminarima/kursevima ili nekim drugim oblicima KSUO, tj. ona koja su na pitanja B1a), B1b), B2a), B2b), B2c), B2d) i B2e) odgovorila sa „Ne“.)

E1. Koji su bili razlozi zbog kojih preduzeće nije organizovalo ni seminare/kurseve ni druge oblike kontinuiranog usavršavanja i obuke za zaposlene u 2020.?

Razlozi		Da	Ne
a)	Nije bilo potrebe za usavršavanjem/obukama tokom 2020. Postojeće veštine, kvalifikacije i sposobnosti zaposlenih bile su odgovarajuće za trenutne potrebe preduzeća		
b)	Preduzeću je više odgovaralo da zapošljava lica s potrebnim veštinama, sposobnostima i kvalifikacijama		
c)	Nije lako proceniti potrebe za usavršavanjem/obukom u preduzeću		
d)	Nedostatak ponude odgovarajućih seminara/kurseva KSUO na tržištu		
e)	Visoki troškovi KSUO		
f)	Veća usredsređenost preduzeća na obezbeđivanje učenja kroz rad nego na KSUO		
g)	Značajni naponi uloženi su u KSUO u prethodnim godinama		
h)	Velika opterećenost zaposlenih poslom i nedovoljno vremena za učestvovanje u KSUO		
i)	Drugi razlozi		

F. Učenje kroz rad (UKR)- dualno obrazovanje ¹¹⁾

¹¹⁾ Učenje kroz rad (UKR) – dualno obrazovanje je organizovan proces tokom koga učesnici, pod rukovodstvom i nadzorom instruktora u realnom radnom okruženju kod poslodavca, stiču kompetencije neophodne za efikasan i produktivan rad u određenom zanimanju ili grupi zanimanja.

(Na pitanja iz ovog poglavlja odgovaraju sva preduzeća)

F1. Da li vaše preduzeće učestvuje u programu učenja kroz rad (dualnom obrazovanju)?

- a) Da → pređite na pitanje F2   b) Ne → pređite na pitanje F3

F2. Koji su glavni razlozi zbog kojih vaše preduzeće učestvuje u sprovođenju programa učenja kroz rad (dualnom obrazovanju)?

Razlozi za sprovođenja UKR		Da	Ne
a)	Da može da kvalifikuje buduće zaposlene u skladu sa potrebama preduzeća		
b)	Da po završetku programa, najbolje polaznike izabere za buduće zapošljavanje		
c)	Da bi se izbegla mogućnosti neusklađenosti s potrebama preduzeća u slučaju spoljnog zapošljavanja		
d)	Da iskoristi proizvodne kapacitete učenika na praksi već tokom njihove prakse/obuke.		
e)	Drugi razlozi (npr. da se preduzeće predstavi privlačnim za potencijalne buduće zaposlene)		

F3. Koji su glavni razlozi zbog kojih vaše preduzeće nije učestvovalo u sprovođenju programa učenja kroz rad (dualnom obrazovanju)?

Razlozi za nesprovođenje UKR		Da	Ne
a)	Nije informisano/nedovoljno je informisano o dualnom obrazovanju		
b)	Nema licenciranog instruktora		
c)	Ne može da ispuni sve uslove propisane Zakonom o dualnom obrazovanju, u cilju sticanja Potvrde o ispunjenosti uslova za izvođenje učenja kroz rad		
d)	Nije finansijski u mogućnosti da sprovodi izvođenje učenja kroz rad		
e)	Drugi razlozi (npr. da preduzeću nisu neophodni novi stručni kadrovi, nezainteresovanost)		

Q PIAAC Modul

QQ1. Kada posmatrate veštine zaposlenih u vašem preduzeću i veštine potrebne za radno mesto na kome su trenutno angažovani, koliko njih, po vašem mišljenju, poseduju odgovarajuće veštine potrebne za obavljanje tog posla?

Odgovarajuće veštine imaju:

- a) Svi zaposleni
- b) Većina zaposlenih
- c) Poneki zaposleni
- d) Mali broj zaposlenih
- e) Niko
- f) Ne znam

Ako je odgovor e) ili f) preći na QQ4

QQ2. Koje veštine bi trebalo poboljšati kod zaposlenih koji nemaju veštine potrebne za obavljanje posla?

(Označite 3 najvažnije)

- a) Osnovne IT veštine
- b) Profesionalne IT veštine
- c) Veštine upravljanja
- d) Veštine timskog rada
- e) Veštine pružanja usluga i odnosa sa kupcima
- f) Veštine kancelarijske administracije
- g) Poznavanje stranih jezika
- h) Tehničke, praktične ili veštine specifične za posao
- i) Veštine usmene ili pisane komunikacije
- j) Matematika ili veštine računanja
- k) Veštine čitanja
- l) Veštine rešavanja problema
- m) Ostalo

QQ3. Kada imate u vidu zaposlene koji nemaju potrebne veštine za obavljanje svog posla na zadovoljavajući način, koje od navedenih aktivnosti bi trebalo preduzeti da bi se ova situacija rešila?

(Označite 3 najvažnije)

- a) Obezbediti obuku
- b) Ponuditi internu promenu radnog mesta
- c) Zapošljavati novo osoblje sa odgovarajućim kvalifikacijama, veštinama i kompetencijama
- d) Zaposliti novo osoblje u kombinaciji sa specifičnom obukom
- e) Primeniti organizacionu strukturu
- f) Povećati praćenje učinka
- g) Pružiti povratne informacije osoblju
- h) Promeniti radnu praksu
- i) Preraspodeliti posao
- j) Automatizovati proizvodnju
- k) Implementirati domaće ili strane spoljne saradnike
- l) Odustati od bilo kakvih aktivnosti

QQ4. Da li je u poslednje tri godine neka od sledećih promena značajno uticala na rad vašeg preduzeća?

Za svaku od promena navedenih od a) do g) obeležite jedan odgovor (Da / Ne / Ne znam)

		Da	Ne	Ne znam
a)	Promena opreme/mašina			
b)	Promena informaciono-komunikacione tehnologije i procesa			
c)	Promena metoda rada i organizacije			
d)	Promena u praksi uključivanja domaćih spoljnih saradnika			
e)	Promena u praksi uključivanja stranih spoljnih saradnika			
f)	Promene u proizvodima ili uslugama			
g)	Promene u obimu kontakata sa klijentima ili kupcima			

Ako je bar jedan odgovor Da, nastaviti sa pitanjem QQ5, u suprotnom, preći na QQA1.

QQ5. Da li je bilo kakva obuka obezbeđena kao podrška zaposlenima tokom ove promene?

- a) Ne, nije bila potrebna obuka
- b) Ne, ali je obuka bila potrebna
- c) Da, obezbeđena je svima kojima je bila potrebna
- d) Da, ali samo delu zaposlenih, zbog ograničenih resursa
- e) Da, ali samo delu zaposlenih, iz drugih razloga

QA1. Da li činjenica da neki od zaposlenih nemaju potrebne veštine za obavljanje posla izaziva neke od sledećih poteškoća u radu vašeg preduzeća?

Za svaku od navedenih poteškoća obeležite odgovor Da ili Ne.

Na ovo pitanje odgovaraju samo preduzeća koja imaju na QA1 odgovore od a) do d)

Poteškoće	Da	Ne
a) Preduzeće nije u mogućnosti da preuzme onoliko poslova koliko bi želelo		
b) Gubitak posla ili porudžbina od strane konkurencije		
c) Kašnjenja u razvoju novih proizvoda ili usluga		
d) Poteškoće u ispunjavanju standarda kvaliteta		
e) Povećani operativni troškovi		
f) Poteškoće u uvođenju novih radnih procesa		
g) Povećano opterećenje za ostalo osoblje		
h) Poteškoće u ispunjavanju zahteva korisnika i obezbeđivanje podrške korisnicima		
i) Potpuno povlačenje određenih proizvoda ili usluga		
j) Poteškoće u uvođenju tehnoloških promena		

QA2. U poređenju sa drugim preduzećima koja rade u istom sektoru kao i vaše preduzeće, koliko često vaše preduzeće prednjači u pogledu razvoja novih proizvoda, usluga ili tehnika?

- a) Veoma često
- b) Često
- c) Povremeno
- d) Retko
- e) Veoma retko

QA3. Gde biste postavili svoje preduzeće na skali od 1 do 5?

Broj 1 označava da se Vaše preduzeće takmiči na tržištu za proizvod ili uslugu standardnog ili osnovnog kvaliteta, a 5 da se takmičite za proizvode ili usluge vrhunskog kvaliteta

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Ostalo

1. Navedite koliko ste vremena potrošili za popunjavanje ovog upitnika (u minutima):

minuta

2. Lice odgovorno za tačnost podataka

Ime i prezime:

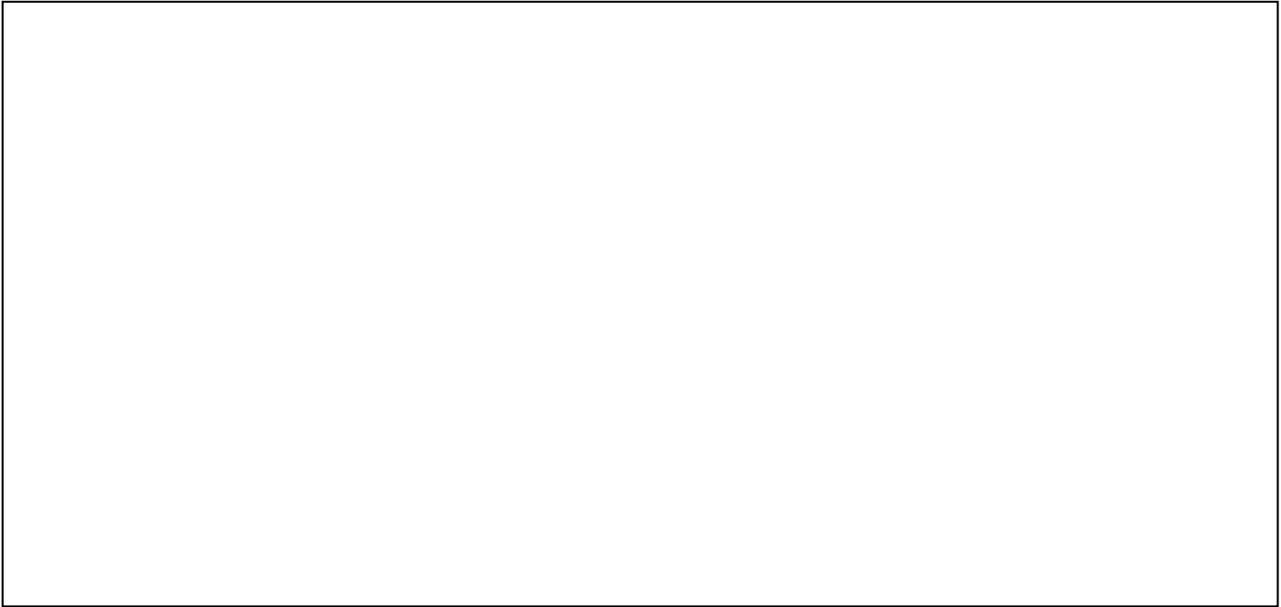
Funkcija:

Telefon:

Elektronska pošta:

Datum: Potpis:

3. Ako imate neke predloge ili komentare u vezi sa pitanjima i popunjavanjem ovog upitnika, molimo vas da ih ovde navedete. Vaše sugestije su nam izuzetno važne.

Zahvaljujemo vam na vremenu i pažnji koje ste posvetili ovom istraživanju.